

BARNS RÖSTER VISAR VÄGEN TILL STARKARE TILLHÖRIGHET I FAMILJEHEM

Att känna sig hemma och höra till är ett grundläggande mänskligt behov. Men för barn som växer upp i familjehem är den känslan långt ifrån självklar. I sin licentiatavhandling Att höra till lyfter Sara Larsson, familjehemssekreterare och forskare vid Göteborgs Stad och Göteborgs universitet, fram barns egna berättelser om familjetillhörighet och visar hur deras erfarenheter kan omsättas i praktiken genom en ny handledningsmodell för socialtjänsten.

Jag ville förstå hur barn själva beskriver känslan av att höra till i en familj, bortom det som vi vuxna tror att vi vet. Deras berättelser visar att tillhörighet inte handlar om biologi eller juridik, utan bland annat om relationer, tid tillsammans och om att bli sedd och förstådd.

Sara Larsson, forskare

En röst åt barnens erfarenheter

Studien bygger på intervjuer med barn som bott i samma familjehem i minst tre år. Genom både samtal och visuella uttrycksformer har barnen delat sina erfarenheter av vad som skapar, och ibland hotar, känslan av tillhörighet.

Barnen berättar om vikten av gemensamma stunder i vardagen, delade upplevelser och små ritualer som stärker banden. Att känna sig lik någon, att bli omhändertagen och att veta vem man är och var man hör hemma återkommer som centrala teman.

En flicka beskrev hur känslan av tillhörighet stärktes av att ha en konkret, fysisk plats i familjehemmets hem: "Vi är väldigt noga med jultraditioner i vår familj. Vi har till och med bestämda platser runt matbordet. Om någon sitter lite fel säger man "Flytta på dig. Jag sitter där. Det är min plats" Det säger något om hur små gester kan betyda väldigt mycket, säger Sara.

Från barns berättelser till professionellt verktyg

I licentiatavhandlingens andra del utvecklar Sara en handledningsmodell för familjehemssekreterare, ett konkret verktyg för att reflektera kring hur familjehem kan stärka barns tillhörighet. Modellen bygger på barnens egna perspektiv och har utvärderats i sin tillämpbarhet i workshops med erfarna socialarbetare.

Handledningsmaterialet hjälper socialsekreterare och familjehem att prata om relationer och känslomässiga band på ett nytt sätt. Det handlar inte bara om att följa upp ett uppdrag, utan om att förstå vad tillhörighet faktiskt betyder för barnet. **Sara Larsson**

Susanne Thörn, enhetschef på familjehemsenheten i Göteborgs Stad, ser forskningen som ett viktigt bidrag till utvecklingen av socialtjänstens arbete:

Saras forskning visar på kraften i att lyssna på barnen. Genom att ta in deras perspektiv kan vi skapa bättre förutsättningar för trygghet och stabilitet. Det är också ett exempel på hur forskning och praktik kan mötas, något som vi behöver mer av.

Susanne Thörn, enhetschef

Ett forskningsprojekt nära vardagen

Sara Larsson har arbetat i över 30 år inom socialtjänsten och är en av de doktoranderna inom Forskarskolan för yrkesverksamma i socialtjänsten (FYS), ett samarbete mellan fyra universitet. Den nära kopplingen till praktiken har varit avgörande.

Det har varit viktigt för mig att forskningen inte stannar på papperet. Jag ville skapa något som faktiskt kan användas – ett samtalsstöd som kan göra skillnad för barnen här och nu.

Sara Larsson

En påminnelse om socialtjänstens ansvar

I studien betonas att tillhörighet inte är något som kan tas för givet bara för att ett barn får en placering. Den måste byggas, vårdas och ges förutsättningar att växa.

Tillhörighet är både relationell och symbolisk. Den handlar om att känna sig som del av en familj, men också om att bli erkänd som det – av skolan, vården och samhället runt omkring.

Sara Larsson

För socialtjänsten innebär forskningen en uppmaning att reflektera över hur organisationens strukturer stödjer eller hindrar barns känsla av att höra till.

Vi har ett ansvar för att tillhörighet inte blir något som bara händer om allt går bra. Det är något vi aktivt måste bidra till. **Susanne Thörn**

Från forskning till förändring

Att höra till är mer än en studie om familjehemsvård, det är ett försök att översätta barns erfarenheter till professionell handling. Och det är just i mötet mellan forskning och vardag som Sara Larsson ser den största potentialen:

När barnens röster får genomslag i praktiken flyttas familjehemsvården från något som görs för barn till något som görs med dem.

Det är där tillhörigheten börjar.

LÄS MER OM STUDIEN

forskarskolanfys.se/familj

KONTAKTUPPGIFTER

info@forskarskolanfys.se